

Skræddaravirkið HAZY flutt í nýggj holi:

Tjúgu kvinnur seyma HAZY-pløgg til norska marknaðin

Hvønn dag biðja ungar gentur um arbeiði á nýggja virkinum hjá HAZY við Velbastaðvegin í Havn

Tað eru í dag fyra ár síðani Sosialúrín vitjaði á gamla skræddaravirkinum hjá HAZY í Havn. Tá var Arni Gærðbo just byrjaður at seyma buksur og anorakkar til føroyska brúkaran. At hjálpa sær hevði hann fimm

ungar kvinnur og ein verkførara í arbeiði.

Nógur er broytt hesi fyra árin, síðani vit vitjaðu í holunum á eystaru brýggju í Havn, holi, sum nú skulu takast niður.

Stóridnaður

Og her standa vit so, tíðinafolk frá øllum teimum føroysku blóðunum nærum steinbýtt og stóra út í luftina. Við Velbastaðvegin hevur skræddaravirkið HAZY tikið eitt heilt nýtt virki í brúk. Við tær mongu marghættligu seymmaskinurnar sita 20 ungar kvinnur. Tær seyma til tin og min og til okkara grannar á meginlandinum. Í fyrstu atlogu til norska marknaðin.

Ju vist er nógur broytt hesi árin. Frá at vera ein smáidnaður er klædnaframleiðslan hjá Arna Gærðbo vorðin til ein stóridnaður mett eftir okkara viðurskiptum.

Ein idna, sum gevur teimum mongu ungu kvinnunum í Føroyum møguleikan at fáa arbeiði. Og nærum hvønn dag ringja og skriva ungar gentur úr øllum plássunum í landinum at biðja um arbeiði. Hetta við HAZY er nakað nýtt, og hetta er spennandi.

Gott umhvørvi

Úr tí stóru og ljósu arbeiðshöllini fara vit inn í enn eitt forvitnisligt holi. Tað er kantinan. Her leita eyguni beinanvegin runt í hølunum, og tú nikkar jattandi. Eisini her hevur vissuliga verið hugsað um at skapa eitt hugnaligt og vinarligt umhvørvi.

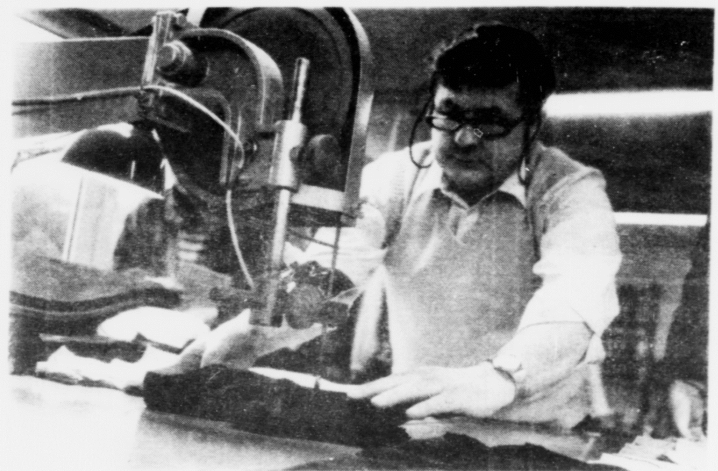
Ikki kann sigast annað enn at væl er fingið burtur úr hesi byggingini, og tað er heldur ikki so logið, at Arni er eitt sindur errin.

— Men søgan um HAZY er ikki meira enn byrjað, heldur Arni fyrri, og sigur, at nú skal so tíðin, sum kemur, visa, um tað var rætt av honum at koma heimaftur til Føroya fyrri at byrja klædnaframleiðslu.

Leingi í Íslandi

Arni Gærðbo fór sum ungur í skræddaralæru í heimbygðini Vági. Har var tó ikki so nógv at gera, so hann gjørdi av at fara til Havn at nema sær enn meira kunneleika innan skræddaravirkið.

Í Havn arbeiðði hann á skræddaravirkinum hjá Petur Müller. Men ynski at uppliva nakað og skapa nakað nýtt

Arni Gærðbo í ferð við at skera klæði

livdi í Arna, og í 1948 fór hann til Íslands, har hann tók meistaraþrógv. Og tað skuldu ganga næstan 30 ár, áðrenn hann legði leiðina aftur á klettarnar sunnanfyri.

Arni sigur, at tað leingi hevur verið dreymur hansara at koma heimaftur til Føroya og byrja eitt virki her. Og stóði undir einum slikum virki varð so lagt í 1977. Tá leigaði hann eini lítli holi í eysturbýnum í Havn og saman við núverandi verkstøranum á HAZY, Jastrid Enghamar, fór hann at gera anorakkar og buksur til føroyska brúkaran. Hetta var so bert byrjanin.

Gongd kemur á

Arið eftir flutti HAZY í størri men tó trong holi í leigadum bygningi á eystaru brýggju. Hann útvegaði sær fleiri seymmaskinur og byrjaði at læra ungar gentur at seyma. Gongd kom nú á. Føroyingar tyktast at dáma buksurnar frá HAZY, og nú fór Arni eisini at hugsa um teir stóru marknaðarnar uttanfyri landoddarnar. Hann vendi fyrst eyguni móti Danmark og gjørdi ymsar royndir at selja har. Men her var hann óheppin at fáa skeivar kontaktir. Eisini var virkið í eini byrjunartíð, so tað var eisini torført at leggja munandi av krónum í marknaðarføring av vörum. Og hvat nú um eftirspurningurin fór at vaksa og vaksa. Kundi hann tá við verandi arbeiðsorku og holum klara at framleiða munandi? Hetta vóru spurningar, sum Arni setti sær í heilum. Og svarið var einfalt og greitt! Hann skuldi flyta úr verandi holunum í 1982, tí tað gekk leigumálið út og...

Við Velbastaðvegin

Svarið var: eitt nýtt virki, sum kann ganga nútíðar krøvum til góðsku á vörum á móti. Og skjótt var atborið. Hazy fekk nú grundstykki frá Torshavnar kommunu, og i heyst var virkið liðugt.

A virkinum arbeiða í lotuni 25 fólk. Tá øll framleiðslurorkan verður brúkt, er arbeiði til millum 35 og 40 fólk.

Í lotuni er virkið við at seyma ymsar klædnavorur sum skulu seljast í Noregi. HAZY hevur fingið ein fastan umboðsmann í Noregi, Thor

Orð og myndir: Jan Müller

Hole, sum skal standa fyrri soluarbeidinum har og møgulega aðrastaðni.

Thor Hole hevur arbeitt í klædnayrkinum í 17 ár. Hann hevur lagt seg eftir m.a. at selja innflutta framleiðslu í Noregi, har tørvur er á norskari vøru, ið er kappingarfør í dygd og prisi við ta innflutta.

Higartil hevur hann mest selt fyrri donsk virki, men hann var ikki heilt nøgdur við úrslitið av hesum arbeiði. Tá hann so setti eina lýsing í Jyllands Posten við vón um at fáa nýggj virki at gera vart við seg í Noregi, var HAZY har beinanvegin. Ein telefonsamrøða úr Torshavn var nóg mikil til, at hesin norsk umboðsmaðurin gloypiti um agnið hjá HAZY.

Góðskan og prisin í lagi

Thor Hole greiðir soleiðis frá: — Fyrst hugsaði eg, at føroyingar einans arbeiða við fiski. Men bað kortini um at fáa nakrar royndir av vörum. Min sann um ikki buksurnar og onnur pløgg frá hesum føroyska virkinum vóru av tí bestu góðsku og nakrantíð hevði sá. Tá eg so fór á klædnamessu í Oslo við HAZY-pløggnum — var áhugin stórur, og nú eru so avtalur gjørdar við ein hóp av norskum keyparum.

Thor Hole er í Føroyum í lotuni. Hann er í ferð við at leggja til rættis marknaðarføringina og soluna av HAZY-vörum í Noregi. Hann visir á, at marknaðarføringin hevur nærum alt at siga fyrri eitt slíkt virki sum HAZY.

Nú HAZY skal inn á eitt nú norska marknaðin er neyðugt neyvt at tilrættaleggja framleiðsluna á virkinum og í góðari tíð. Tað, sum skal seljast á vári komandi ár, má vera klárt at visa fram á klædnaframsýningunum í januar mánað. Tað mugu eisini longu nú gerast fyrrreikingar til at framleiða tær vorur, sum skulu í handlarnar næsta heyst.

Kunnu selja nóg í Noregi

Norski umboðsmaðurin

hevur higartil gjørt avtalu við norska handlar um 20.000 HAZY-pløgg. Tað eru buksur, kjólar, T-shirts, blusur og mangt annað. Hetta hevur eitt framleiðsluvirði uppá meira enn 1,5 mill. kr.

Møguleikar høvdu verið at selt nógv meira í Noregi longu til várs, men av tí at virkið hjá HAZY nýliga er tikið í brúk, klára tey ikki allan eftirspurningin.

Uppá fyrrisurning hvussu tað ber til at føroyskar klædnavorur kunnu seljast í Noregi sigur Thor Hole, at tað visir seg, at bæði í góðsku og prisi eru føroysku pløggini kappingarfør við norsk og onnur vøruslag. Hann visir á, at Noregi innflytur rættliga nógv av klædnavorum. — So hvi ikki í Føroyum, her tit jú hava ein sera dugnaligan skræddara, og her idnaðurin hevur rættliga góðar umstøður at arbeiða undir, spyr hann.

Bjartskygdur

— Hvussu metir so stjórin og undangongumaðurin Arni Gærðbo sjálvar utlitid vera hjá HAZY?

Til tað sigur hann: — Eg havi altíð verið bjartskygdur, tað eigur tú at vera í slikum arbeiði. Annars var eg ikki farin undir hetta stóra tiltak fyrri nøkrum árum síðani. Eg veit væl, at tað eru fólk, sum rista á høvduin, tá tey hoyra um Arna og HAZY. Tey halda, at tað rætt og slætt er orskapur at byrja slíka klædnaframleiðslu í Føroyum og royna at selja hana í grannalöndum.

Til tað vil eg bert siga, at møguleikarnir hjá okkara virki eru nógvir. Fyri tað fyrsta gevur hetta virkið arbeiði til 20–30 fólk, mest ungar gentur, sum í dag hava ilt við at fáa nakað arbeiði yvirhever. Her læra vit genturnar at seyma, nakað, sum tær kunnu hava gagn av restina av livinum. Berst teimum so frá av eini ella aðrari orsök at arbeiða í nokur ár, so kunnu tær altíð byrja aftur. Tær duga handverkið.

Arni Gærðbo heldur fyrri, at »hann einki vóðar, hann einki vinnur«. Hvat víðvirk virkinum sjálvum, so var hetta

Sogan um HAZY er ein spennandi og áhugaverd saga — fyrri nútíðina og vónandi eisini fyrri eftirtíðina. Ein tann mest spennandi parturin í hesi sögu er just byrjaður.

HAZY er sögan um vágbingin, sum fór til Havnar at læra til skræddara. Sum fór víðari til Íslands at nema sær meira kunneleika. Tað er sögan um henda virkisfusa skræddara — búsitandi í Íslandi í 26 ár — sum alla hesa tíð droymdi um at koma heimaftur til Føroya at byrja egna klædnaframleiðslu.

Sum síðani kom heimaftur og byrjaði at seyma buksur og anorakkar til føroyska brúkaran. Fyrst undir trongum umstøðum við nokrum fáum arbeiðsfólki — í dag í einum nýggjum rúmligum virki við 25 arbeiðsfólki.

HAZY er eisini sögan um nordmannin, Thor Hole, sum í meira enn 17 ár hevur keypt buksur og onnur klædnaplopp frá donskum virkjum og selt tað í Noregi — men sum nú hann sá voruna hjá HAZY, kúvendi og nú er í ferð við at selja føroysku vorurnar á norska marknaðinum.

Og her mugu vit fyrilíks stóga söguna um HAZY. Seinni parturin av hesi sögu er enn eitt oskrivað blað. Sum framtíðin fer at skriva.

Jastrid Enghamar, verkførari setur knappahol i

Thor Hole, norsk umboðsmaðurin, ið nú skilja HAZY-vørurnar í Noregi. Hann er bjartskygdur. Við lið hansara danski designarin á virkinum